

Opetushallitus

Viite: OKM059:00/2012

Kokkolan kaupungin lausunto varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä 15.4.2014

Kiitämme luottamuksesta ja saamastamme lausuntopyynnöstä varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä. Lausuntomme pohjana on esimiesten kommentointi. Olemme käsitelleet asiaa myös varhaiskasvatuksen johtoryhmässä.

Yleistä

On erittäin hyvä asia, että nykyinen päivähoitolaki saadaan ajantasaistettua varhaiskasvatuslaiksi. Lailta odotetaan paljon ja siihen on suuria odotuksia. Huomioitavaa kuitenkin on, että nykyiselläänkin päivähoito toimii hyvin ja palveluun ollaan kattavasti tyytyväisiä.

Varhaiskasvatuslakia valmistelemassa on ollut nimetty työryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella hallitusohjelman mukaisesti päivähoitoa koskevat säädösehdotukset sekä arvioida esitysten taloudelliset ja yhteiskunnalliset sekä muut vaikutukset. Varhaiskasvatuslain luonnoksessa näkyy työryhmän monialaisuus. Tämä monialaisuus ei kaikissa tapauksissa ole ollut positiivinen asia ja se on johtanut hyvin perusteellisiin, jopa pikkutarkkoihin kirjauksiin varhaiskasvatuslain osalta. Toiset asiat on taas jääneet jossain tapauksissa hyvinkin yleiselle tasolle tai niitä ei ole edes ehditty käsitellä. Laista on osittain tullut hiukan koontiasiakirja, jossa on pykälöitynä kaikki asiat, myös ne jotka ovat jo ehkä kirjattuna muihin lakeihin tai asiakirjoihin. Huomioitavaa kuitenkin on, että osittain olleelisiakin lakiin kirjattavia asioita puuttuu (yksityinen toiminta, siirtymäsäädökset yms.)

Laissa päivähoito sana on korvattu varhaiskasvatus sanalla, joka on hyvä asia. Varhaiskasvatus sana tulee määritellä, jotta kaikki käsittävät sanan merkityksen samalla tavalla.

1 §

Soveltamisala kohdassa ei puhuta mitään avoimesta varhaiskasvatuksesta, joka voisi olla vaihtoehto asiakkaalle. Tulisi harkita mihin kohtaan tai ylipäätään miten tullaan säätämään avoimesta varhaiskasvatuksesta, johon voi kuulua esim. kunnan leikkikenttä- ja kerhotoiminta. Tämä avoin varhaiskasvatus toiminta on ollut esillä jo aikaisempien hallitusten ohjelmissa. Onko avoin varhaiskasvatuspalvelu varhaiskasvatusta tukeva palvelu, johon viitataan esim. 20 §?

2 §

Varhaiskasvatuksen määritelmä on erittäin lyhyt. Tarvitsee parempaa ja tarkempaa aukaistua määritelmää varhaiskasvatuksesta.

3 §

Varhaiskasvatuksen tavoitteet käsittää 11 kohtaa ja niiden sisällä on vielä paljon ns. alakohtia. Tarvitaanko kaikki vai voisiko niitä olla jossain muissakin asiakirjoissa.

4 §

Kohdassa "...väliset matkat ovat mahdollisimman lyhyitä". Tämä on hyvin tulkinnanvarainen (mikä on pitkä tai vastaavasti lyhyt matka) ja osittain vaikeasti toteutettavissa.

7 §

Kun kerrotaan varhaiskasvatuksen toiminta-ajoista, niin onko oikea paikka laittaa lasten osallistumisesta? Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen pitäisi kunnan päästä jollain tavalla päästä vaikuttamaan.

8 §

Miten seurataan varhaiskasvatusympäristön kehittävyttä, terveellisyttä ja turvallisuutta perhepäivähoitajan osalta, joka toimii omassa kodissaan?

11 §

Tässä pykälässä kerrotaan, että kaikilla lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen. Tämä on erittäin hyvä asia. Tämän oikeuden saavat kaikki lapset, siis myös erityistä tukea (vaikeasti sairaat) tarvitsevat lapset, joilla nykyiselläänkin on subjektiivisen päivähoito-oikeuden perusteella oikeus päivähoitoon. Päivähoito saatetaan joutua järjestämään näissä tapauksissa hyvin yksilöllisenä. Kuitenkin joissain tapauksissa, toisin harvoissa, varhaiskasvatuksella ei ole ammattitaitoa hoitaa (lapsi vaatii sairaanhoitoa, mutta lapsi ei ole sairaalassa sisällä), lasta, joka on erittäin sairas. Pykälä kuitenkin mahdollistaa ja antaa oikeuden varhaiskasvatukseen kaikille lapsille. Tämä tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatus joudutaan järjestämään mahdollisesti ammattitaitoisten sairaanhoitoon erikoistuneiden työntekijöiden toimesta, jotka palkataan varhaiskasvatukseen. (Silloin ei ole kysymys enää varhaiskasvatuksesta.) He ovat uuden varhaiskasvatustlain mukaan epäpäteviä varhaiskasvatuksen työntekijöitä (näin kuulukin olla). Kysymys onkin siitä, että miten rajataan tätä oikeutta. Varhaiskasvatus voi olla mukana järjestämässä lapsen varhaiskasvatusta, mutta silloin ns. hoitovastuu jää jollekin muulle taholle. Kenen vastuulle jää jopa vaikeat sairaanhoidolliset toimenpiteet, joihin lapsiin ja nuoriin suuntautuneella lähihoitajallakaan ei ole. Näitä toimenpiteitä, kun voi olla useita ja ne voivat tulla yllättäen päivän aikana.

Tämän pykälän tulee olla linjassa subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisen kanssa.

12 §

Pykälän pitää olla linjassa subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisen kanssa.

16 §, 17 §, 18 §

On erittäin hyvä, että varhaiskasvatukseen tulee sama kehityksen ja oppimisen tuen säädösrakenne kuin mikä on jo olemassa esi- ja perusopetuksessa. Yhtenäiset käsitteet myös tukevat jatkumoa.

21 §

Hakeminen: kaksi viikko on erittäin lyhyt aika järjestää päivähoitopaikka kunnissa, joissa on muuttovoittoa ja hyvä syntyvyys.

Varhaiskasvatuksen suunnittelu ja arviointi

On hyvä, että laissa on otettu esille myös varhaiskasvatussuunnitelma ja se vaaditaan eri tasoille. On hyvä, että varhaiskasvatuksen tavoitteita on pohdittu laajasti ja niitä määritellään edellistä yksityiskohtaisemmin. Mutta miten taataan, että varhaiskasvatussuunnitelman perusteista ei tule ns. tavoiteviidakko, jota aletaan seurata ja arvioida? Menetetäänkö jotain kokonaisvaltaisesta näkökulmasta varhaiskasvatukseen, mikä on nykyinen vahvuus?

Miten saadaan näkymään lapsen näkökulma ja lapsilähtöisyys? Miten ohjataan lapsilähtöiseen varhaiskasvatukseen ja sen suunnitteluun? Se puuttuu perusteluteksteistä,

vaikka se on vahvasti esillä esim. esiopetussuunnitelman perusteluonnoksessa. Varhaiskasvatuksen tavoitteet on kirjattu lakiin, mitä jää varhaiskasvatussuunnitelmaan?

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on ollut ns. lapsen tarina (kehitys). Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on parhaimmillaan tarina lapsesta, jonka tuottamiseen hän itse osallistuu. Lakiluonnoksessa korostuu arviointiosaaminen ja se tulee aukaista niin, että se ymmärretään riittävän laajasti eikä vain lapsen osaamisen ja kehityksen arvioinniksi. Tuleeko tämä muuttumaan? Pitää muistaa, että lapset kehittyvät yksilöllisesti ja tavoitteiden kirjaus esim. ikäluokittain on erittäin haastavaa, jos ei mahdotonta.

Lähtökohdat lapsen varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun ovat hyvät, mutta henkilöstön koulutus ja koulutustaso vaikuttavat.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman arviointiosaaminen korostuu. On se tarkoitus?

Varhaiskasvatuksen arviointi olisi uusi säädös. Se on tärkeä ja hyvä näkökulma, mutta se tuo samalla uusia tehtäviä ja uudenlaista osaamistarvetta varhaiskasvatukseen. Arviointiosaamista tarvitaan pedagogiseen johtamiseen ja se on huomioitava johtajan kelpoisuusehdoissa.

30 §

Kaikki muut nimikkeet ovat varhaiskasvatus ..., perhepäivähoitajakin pitäisi siis olla varhaiskasvatuksen perhepäivähoitaja.

Kelpoisuutteen olisi syytä lisätä "...opinnoilla," jotka antavat kelpoisuuden johonkin varhaiskasvatuksen tehtäviin. Tämä lisäys vähentäisi tulkitsemista.

33 §

Pykälässä kerrotaan kelpoisuusvaatimuksista, mutta nimikkeitä ei ole määritelty. Mikä on esimiesten nimike päiväkodissa, perhepäivähoidossa ja hallinnollisissa johtotehtävissä. Säilyykö vanhat? Pitäisikö yhtenäistää muiden nimikkeiden kanssa?

35 §

Päiväkodin ryhmärakenteita ei pidä säätää. Varhaiskasvatuksen joustavuus ja reagointikyky kunnan palvelutarpeeseen pitää säilyttää.

36 §

Päiväkodin mitoituksesta poikkeamissäädös on liian tiukka. Tämä voi aiheuttaa ongelmia. Jos sijaisia ei saada tai ne eivät ole 34 § tilapäisen poikkeaman kelpoisuuksista säädösten mukaisia (suoritettujen opintojen perusteella on riittävät edellytykset tehtävän hoitamiseen, mikä riittää, kuka tulkitsee) niin silloin ryhmiä tai jopa päiväkoteja joudutaan mahdollisesti jopa sulkemaan.

Kokkolassa 23.5.2014

Peter Johnson
sivistysjohtaja

Kai Kytölaakso
varhaiskasvatustoimenjohtaja

Elina Myllyniemi
varhaiskasvatustoiminnan koordinaattori

LIITE

Lausunnon keskeinen sisältö

Lausunnon keskeinen sisältö

On erittäin hyvä asia, että nykyinen päivähoitolaki saadaan ajantasaistettua varhaiskasvatuslaiksi. Varhaiskasvatuksen alueella tehdään nyt todella isoja muutoksia ja uudistuksia: varhaiskasvatuslaki, asiakasmaksut (hoitoaikaperusteinen maksu), rakennepoliittisen ohjelman myötä subjektiivisen oikeuden rajoittaminen sekä esiopetuksen muuttaminen velvoittavaksi. Näiden lisäksi myös uudet esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat perusteet tulevat voimaan 2016. Nämä kaikki uudistukset pitää pysyä linjassa, jotta ei tule poikkeavuuksia tai ristiriitoja uudistusten välillä, joka voi haitata osaa tai kaikkia uudistuksia ja niiden toimeenpanoa.

Kunnat vastaavat varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisestä nyt ja uuden lain mukaan. Uuden varhaiskasvatuslain lähtökohtana tulee olla lapsen edun ja oikeuksien toteutuminen, lapsilähtöisyys (vrt. esim. esiopetussuunnitelman perusteet), ja paikallisten olosuhteiden huomioonottaminen. Kaikki nykyiset hoitomuodot tulee jatkossakin kuulua varhaiskasvatukseen. Lailla pitää turvata lapsen oikeus hoitoon sekä kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeen hänen kehitystasonsa ja muut edellytykset huomioon ottaen. Varhaiskasvatuspalveluissa yhdistyy lapsen oikeus varhaiskasvatukseen sekä vanhempien oikeus saada lapselleen riittävä palvelu erilaisten tarpeiden mukaisesti.

Hyvä varhaiskasvatus taataan lapsille säännöllisyydellä. Varhaiskasvatuslaissa tulisi muistaa kenelle sitä tehdään, lapsille lapsien näkökulmasta vai huoltajille työelämän näkökulmasta.

On tärkeää säilyttää varhaiskasvatustoiminnan joustavuus varhaiskasvatuslainsäädännössä. Ryhmät tulee jatkossakin voida muodostaa päiväkodin sisällä joustavasti ottaen huomioon koko päiväkodin lapset ja käytettävissä oleva henkilökunta. Päiväkodin johtaja vastaa siitä, että henkilökunta ja lapset sijoitetaan eri ryhmiin siten, että ryhmät saadaan mahdollisimman hyvin toimiviksi ja parhaiten lasten tarpeita palveleviksi ja että lasten hoitopäivästä tulee turvallinen ja varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet saavutetaan. Ryhmäkoon tulee voida määräytyä toiminnan ja sen tavoitteiden mukaisesti. Ryhmäkokojen täsmällinen määrittäminen lainsäädännössä jäykistäisi toimintaa ja vaikeuttaisi lasten, esim. sisarusten, päivähoitoon sijoittamista.

Varhaiskasvatus koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksessä on monia uusia tehtäviä ja velvoitteita kunnille verrattuna nykyiseen lainsäädäntöön. Lain kustannusvaikutuksia on erittäin vaikea arvioida.